

Judith Bessant

Oktatáspolitikai – miért fontos az önálló ifjúsági segítői diploma¹

Miközben egyre több ifjúsági segítőre van szükség Ausztráliában, egyetemi képzésük éppen a 'racionalizáció' folyamatát szenvedni az egymást követő szövetségi kormányok pénzügyi megszorításainak következményeképpen. Milyen következményekkel jár a társadalom egészére nézvést, ha megvalósul a szociális munkás diplomák egységesítésének terve? Annak tudatában, hogy Ausztráliában nem létezik ifjúságsegítői nemzeti szakszövetség, mit tehetnek a tanárok és a szakmabeliek a szakterület oktatási specializációjának elősegítéséért? Judith Bessant áttekinti a lehetőségeket, miközben szemügyre veszi a szakterület egyetemi oktatásában lezajlott változások utóhatásait.

Évtizedek óta hangsúlyozzák az ausztrál ifjúságsegítői szakmai körök egy szaktestület fölállításának fontosságát, amelyik hatáskörénél fogva beleszólhat az oktatási és képzési, gyakorlati követelményrendszer minimumának meghatározásába, az egyetemi és egyéb ifjúságsegítői programok akkreditációjába és egy etikai kódex kidolgozásába. Előrelépés nemigen történt az évek alatt, elsősorban a szerteágazó érdekkülönbségeknek köszönhetően. Ifjúságsegítői érdekképviseleti szakszövetség a mai napig nem létezik Ausztráliában, nem is beszélve a szakoktatás kereteinek konszenzuson alapuló meghatározásáról. Egy erős ifjúsági szektorról azonban igenis beszélhetünk, illetve a csúciszervek országos hálózatáról, amely évente tart egy országos szintű konferenciát. E csúciszervek némelyike már meghatározta, esetleg ki is adta a maga etikai kódexét, míg mások még vitatkoznak annak keretein. Működik egy országos folyóirat az Australian Clearinghouse for

Youth Studies kiadói felügyelete alatt. Futnak egyetemi képzési programok is (ezek közül három Victoria államban), és egy jól megalapozott tanmenet betétlapot és diplomát adó képzéssel. Érdemes még szólni az ifjúságkutatás területén mutatkozó tudományos, intellektuális potenciálról, amely tudományos szakterület mostanra jelentős kutatási gyakorlattal rendelkezik, kellő mennyiségű háttérodalmat tett le az asztalra, nem beszélve a nemzeti és nemzetközi szintű folyóirathálózatról.

Amíg a szakszövetség létrehozásáról folyik a vita, abban mindenki egyetért, hogy javítani kell az ifjúságsegítői oktatási programok színvonalát. A területen dolgozók közül sokaknak nincs szakirányú végzettségük. A helyzet megoldásán évtizedek óta dolgoznak a mindenkori kormányzat és az ifjúsági szektor képviselői. Victoria államban például a 2006-ban felállított Gyermekbiztonsági Bizottság és a törvényalkotási folyamat (mint például a 2005-ös Gyermek-, ifjúsági és családtörvény) a gyermekvédelmi intézmények megerősítését célozták, amelyek nyilvánvalóan a közösség és a politikusok a téma iránti elkötelezettségét tükrözik. Bernie Geary, a fent említett bizottság vezetője szerint a törvényhozási folyamat, illetve a fölállított ügynökség tulajdonképpen azokat a régen megfogalmazott, az egész rendszer szempontjából fontos érdekeket artikulálják, miszerint az ifjúsági szektorban dolgozók részesüljenek megfelelő oktatásban és képzésben, a szektoron belül pedig elsősorban a gyermekvédelemre koncentrálnak.

Nem kívánom a szakszövetség fölállításának kérdéskörét leszűkíteni arra a problémára, hogy milyen szerepet játsszon egy efféle intézmény

az ifjúsági segítőik képzési programjának, a program terjedelmének és határainak kijelölésében és elfogadtatásában, ám az is világos, ha az ifjúságsegítői munka a jelenleg körvonalázódó vízió mentén fog professzionalizálódni, a szakoktatás szerepét lehetetlen csak úgy elbagatellizálni elsősorban azért, mert a specializálódott felsőfokú oktatás és képzés régóta előírt jellemvonása az úgynevezett szakmaiság/szakirányúság.

Számos egyéb kérdés is a vita homlokterébe került az ifjúságsegítői munka professzionalizációjával kapcsolatban (pl. mit értünk vele, hogyan érhető el a leghatékonyabban a kitűzött cél). További kérdések: az alkalmazhatóság kritériuma egy általános szociális munkás vagy egy szakosodott ifjúságsegítői diploma legyen? Milyen tudás (elméleti és gyakorlati) és értékrend elengedhetetlen a hatékony munkavégzéshez? Szakszövetség hiányában ki és miképpen ad válaszokat a felmerült kérdésekre?

Noha a kérdés föltevése szinte magától értődőnek tűnik, megválaszolásának felelőssége, szakintézmény hiányában, az egyetemi oktatókra marad az oktatás integritásának megőrzése érdekében. Ahogy Tucker fogalmaz: „a képzés szerkezetének meghatározói ahhoz is kellő hatalommal rendelkeznek, hogy körülírják az átadandó tananyagot”. Mivel nincs szakszövetség, amelyik akkreditálná a képzési programokat, az átadandó tudásanyag leírása a különféle egyetemekre és egyéb, felsőfokú végzettséget adó, oktatási intézményekre marad.

A szakma jövőjével kapcsolatos bizonytalanság egy másik oka éppen ebből fakad. Az ausztrál felsőoktatás-politika jelenlegi folyamatainak még a legfelszínesebb vizsgálata során is kiderül az önálló ifjúságsegítői diploma fenntartása iránti elkötelezettség, nem is beszélve a képzés kiterjesztéséről.

Írásomban először is az ausztrál egyetemekre is kiható pénzügyi válsághoz köthető, lehetséges kockázatokat veszem sorra, hogyan mutatkozik meg a válság a minőségellenőrzési folyamatok által feltárt problémák mélyén, különös tekintettel az ifjúságsegítői programokra.

Ezután egy jól körülírt, elkülönült képzési program jótékony hatásait veszem sorra. A jótékony hatások felismerése egyfajta stratégiaként is működhet az érdekeltek számára, ha a képzési program megvédéséről van szó. Az ausztrál ifjúságsegítő-képzés történelmi szerepénél fogva segíthet egy erős ifjúsági szektor megteremtésében, ezért fontos, hogy egyetemeink megtartsák ifjúságkutatói programjaikat. Erről is szó esik majd.

Az ausztrál felsőoktatás és az ifjúsági segítőik képzése

A nyolcvanas évek közepén elindult az ausztrál felsőoktatás átalakulása, irányelveinek újrafogalmazása. A hatvanas években kialakított kétpólusú rendszerben a főiskolák (CASE) szakdiplomákat bocsátottak ki, míg a régi egyetemeken megmaradt oktatás és kutatás kettőssége. A nyolcvanas évek racionalizálási folyamata során a kétpólusúság megszűnésével a főiskolák és egyetemek összeolvadni kényszerültek. Mindeközben Hawke és Keating kormányai a hallgatói létszám megemelését írták elő a „tudás alapú gazdaság” kiépítése jegyében. Ekkor kezdték megcsapolni a felsőoktatásnak szánt forrásokat is.

A nyolcvanas évek vége óta a központi kormányzat sorra azt hangoztatja, hogy az egyetemek „hozzanak ki többet kevesebből”. A finanszírozáson keletkezett lyukakat első lépésben a Hawke kormány a tandíj (Whitlam kormánya 1973-ban törölte el) visszaállításával akarta betömni 1987-88-ban. A tandíjat tulajdonképpen diákkölcsön formájában állították vissza, ami fedezte az oktatási költségek diákokra eső részét. A kölcsönt (felsőoktatási hozzájárulás) a diploma megszerzése után kellett visszafizetni egyfajta adó formájában, amit aztán visszaforgattak az egyetemeknek.

Az 1996-ban hivatalba lépő Howard-kormány tovább szorított a nadrágszíjon azáltal, hogy a hallgatói létszám folyamatos emelését követelte, miközben csökkentette a központi kormányzat

hallgatói normatíváját. Ma már köztudott, hogy a központi normatíva minden egyes dollárjából 35-40 centet az egyetemnek kell megtermelnie ahhoz, hogy működőképes maradjon. Ez talán könnyebben teljesíthető, amióta az egyetemek (2004) a hallgatók egy bizonyos hányadától beszédhetik az oktatás teljes költségfedezetét. Másodsorban pedig a központi kormányzat egyre több költségtérítési hely megteremtésére ösztönöz, amiket külföldi diákok számára tartanak fenn. Végül pedig a kormányzat a „vállalkozó egyetem” irányába próbálta terelgetni az intézményeket lehetővé téve számukra a különféle gazdasági szerepvállalást. Ennek eredményeképpen jött létre a jelenlegi tömegrendszer, az egyetemek soha nem látott mennyiségű hallgatót vesznek föl, miközben egyre jobban elapadnak a központi források és egyre több kormányzati minőségellenőrzési vizsgálat, átvilágítás és beavatkozás, sőt, a központi kormányzat 2006-ban jelezte, hogy szándékában áll átvenni a törvényi ellenőrzést az egyetemek fölött az egyes államoktól.

A szakadatlan pénzügyi megszorításokra adott válaszul az egyetemek vezetői folyamatosan keresik a működés racionalizációjának módjait. Ebben az összefüggésrendszerben a racionalizáció szó politikai természete kap hangsúlyt. A felsőbb egyetemi vezetés tudatosan indít be olyan projekteket, amelyekkel növelheti saját hatáskörét, miközben visszaszoríthatja az oktatói kar „obstrukcionista”-nak és „nem eléggé hatékony”-nak tartott döntéshozóinak potenciálját, ami a régi felsőoktatási rendszer egyik sajátossága. Az egyik ilyen lehetőség a karok összeolvasztása kettő, esetleg három megakarrá. Az egyetemek továbbá, a költségtakarékosság jegyében, egyre gyakrabban alkalmaznak szezonális, határozott idejű szerződéssel rendelkező oktatókat; egyre gyakoribb, hogy ezek a munkavállalók többen vannak, mint az állandó oktatói kar.

A racionalizáció legdrámaibb hozadéka azonban az a szemléletmód, ahogyan a vezetők az egyes képzési programokra és a tanrendi kínálatra tekintenek. A felsőbb vezetés mostan-

ra rutinszerűen alkalmazza kvantitatív mérési módszereit a minőség megállapítására azon célal, hogy legitimálja és fenntartsa saját racionalizációs törekvéseit. A legtöbb egyetem ma már kvantitatív teljesítménymutatókat vezetett be (hányan jelölték be első helyen az adott szakot, a jelentkezők felvételi eredményeinek szélső értékei, az adott program költséghatékonysága, oktatók hallgatói véleményezése, végzők elhelyezkedési mutatói) annak meghatározására, hogy melyik szakok és programok „sikeresekek”. Ez a procedúra az éves minőségbiztosítási eljárások részévé lett.

A fenti „minőség”-indikátorok használatának köszönhetően teljes karok, intézmények, képzési programok szűntek meg, miután rájuk ragasztották a „sikertelen” címkét. A költségmegtakarítás néha oktatók elbocsátásával jár együtt, néha a tantárgyak számának csökkenésével, és az is előfordul, hogy hasonlóan vélt képzési programokat gyúrnak össze egyetlen programmá. A mi esetünkben például ez azt jelentheti, hogy az ifjúsági segítői, szociális munkási és közösségfejlesztői programokat egyetlen diplomába gyúrnak össze. Az efféle döntések rövid távon gazdaságilag hatékonynak tűnnek, hiszen egyetlen nagy képzési program működtetése nagyobb létszámú órákat és kevesebb oktatót jelent.

Miközben már hangsúlyoztam a minőségbiztosítás racionalizációs folyamatokba való beépítésének negatív következményeit, rendkívül értékes dolognak tartom az oktatók bevonását a tanmenetek rendszeres felülvizsgálatába főleg akkor, ha ennek célja az oktatás minőségének javítása. Mára gyakorlattá vált a felsőoktatásban a tanmenetek oktatói felülvizsgálata és továbbfejlesztése. E folyamat során arra is odafigyelnek, mely programok segítik elő a végzettséghez szükséges képességeket, elméleti és gyakorlati tudás megszerzését, amikre az elkövetkezendő években végző fiataloknak szükségük van. Fontos, hogy miféle tanmenet határozza meg a képzés menetét. A szakszövetségek és az érintett iparágak képviselőinek bevonása mellett az oktatóknak is érdemes rendszeres konzultációkat

tartaniuk a munkaadókkal, csúciszervekkel, hogy tisztában lehessenek a változó igényekkel mind az elméleti, mind pedig a gyakorlati tudás vonatkozásaiban.

Perthben 2006-ban alakult egy szakszövetség, és, mivel ígéretes kezdeményezésről van szó, egyre többen lépnek be oda, noha korlátozott jogi hatáskörrel és funkciókkal bír csupán (és nem akkreditálhat). Egy olyan környezetben, ahol nem létezik területi és állami szakszövetségek erős hálózata, vagy egy nemzeti szövetség, az ifjúsági csúcstalálkozók megkönnyítették az oktatók számára a rendszeres konzultációt a tanmenetek felülvizsgálata ügyében. Az ifjúsági segítők képzésében érintett oktatók esetében kritikus a megújulási folyamaton belül egy olyan releváns, korszerű program megalkotása, amelyik képes válaszokat adni a szakirodalom és a szektor által megfogalmazott kihívásokra.

Ám amíg a programok minőségét és versenyképességét teljesítményindikátorokkal mérik, az ifjúsági segítők képzése azon programok kötelékébe fog tartozni, amelyek számukra kedvezőtlen mutatóktól függenek. Ezek a programok különösen érzékenyek bizonyos teljesítményindikátorokra, amelyek a „minőséget” és a versenyképességet hivatottak felmérni.

Pozicionális előnyök és a felvételi pontok

Az adott szakszövetségekkel kapcsolatban álló, a legstabilabb elhelyezkedési mutatókkal rendelkező képzési programok (pszichológus, orvos, építészmérnök, jogász, tanár, állatorvos, könyvelő, fogorvos, chiropraktőr, mérnök) tipikusan jó teljesítménymutatókkal bírnak, elsősorban a magas felvételi pontok és az első helyen megjelölt szakok terén.

Az érettségizett fiatalok egyrészt azért vonzódnak e rangosabb programokhoz, mert a magasabb felvételi pontok eleve pozicionális előnyt biztosítanak, másrészt pedig jobbák az elhelyezkedési és jövedelmi kilátások. Más programok azért élveznek piaci előnyöket,

mert a diákok vagy szüleik azt gondolják róluk, azok „divatosak”. Például a testnevelés, orvostudomány, büntetőjog, nemzetközi kapcsolatok, igazságügyi orvostan azért tesznek szert bizonyos előnyre, mert kulturális szempontból vonzóak, elsősorban a népszerű televíziós programokon keresztül.

Az ifjúságsegítők képzése még ha minőségi, és elfogadható elhelyezkedési mutatókkal rendelkezik is, tipikusan rosszabbul teljesít a fenti kritériumok tekintetében (pontszám, első helyen bejelölés). Ezért válnak egyre sebezhetőbbé az éves átvilágításokkor. Ez az oktatás és kutatás ésszerűsítéséhez vezethet, egy általánosabb programterületbe való gyömöszöléséhez, „restrukturálás”-ához, ahol majd ráragasztják a „humán szolgálat” vagy a „szociális munka” címkét. Az ifjúsági segítők képzése szempontjából egyre veszélyesebb a környezet, nem is beszélve magának a teljes szektornak a hosszú távú életkilátásairól.

Nyomos érvek szólnak amellett, hogy ne fogadjuk el ezt a forgatókönyvet, mint elkerülhetlent, sőt, hogy ellenálljunk neki biztosítva a képzés és a szakma integritását. Azért is fontos sorra venni őket, mert segíthetnek az egyetemeken zajló vitákban, és megerősíthetik azon nézetet, hogy az önálló képzés fontos szerepet játszik magán a szektoron belül. Olyan egyéb tényezőkkal is összefüggésbe hozhatók, mint a diplomás ifjúsági segítők iránti folyamatos igény, nem beszélve a munkaadók szakirányú végzettséggel kapcsolatos elvárásairól és az ifjúsági segítők munka megbecsüléséről.

A diplomás ifjúsági segítők iránti igény

Egyértelmű, hogy továbbra is komoly igény mutatkozik a diplomás ifjúsági segítők iránt. A Foglalkoztatási és munkahelyi kapcsolatok osztálya (DEWR) szerint nemzeti szinten is jók az ifjúsági segítők elhelyezkedési esélyei. Két tényre szeretném felhívni a figyelmet. Először, az adatok olyan felmérésen alapulnak, ami során az ifjúsági segítőköt nem mindig különítik el más foglalkozáscsoportoktól. Ugyanez mondható el

az Ipari szakképzések tanácsadó testületének kategóriáiról: például egy csoportba kerülnek az ápolók és az idős-gondozók. Mindez azt engedi sejtetni, hogy a képzési programok, ifjúsági segítők számának csökkenése valószínűleg hiányhoz vezet az igények vonatkozásában. Az is könnyen előfordulhat, hogy a frissen diplomázott ifjúsági segítők számának csökkenése más diplomásokon csapódik le (például a szociális munkásokon), akikre úgy tekintenek, mint az adott területen megfelelő szaktudással rendelkezőkre. Velük kezdik el betölteni a keletkezett űrt, tovább karcsúsítva az ifjúsági segítői szakma profilját.

Másodsorban pedig igen korlátozottak a lehetőségek a jövőbeni foglalkoztatási trendek megjósolására. Sok múlik a munkaadó foglalkoztatási kapacitásának bővülésén, ami gyakran egy szervezet költségvetésén múlik. Ez természetesen az ifjúsági segítői munka esetében jórészt a mindenkori kormányzati szándék függvénye.

Mindezek tudatában világos, hogy nem bizonyítható az ifjúsági segítők elhelyezkedési kilátásainak romlása. Ha valaminek tehát köszönhető az ifjúsági segítők iránti kereslet megnövekedése, az elsősorban a munkájuk iránti nagyobb, nemzeti szintű igény. Például manapság egyre komolyabb munkaerőhiány mutatkozik közösségi és egészségügyi területen, ahol az ifjúsági segítők könnyedén el tudnak helyezkedni. Az ACT (Canberra és környéke régió) kormánya nemrég úgy döntött, hogy ifjúsági segítőt kell alkalmazni az iskolákban, ami azonnali elhelyezkedési lehetőséggel kecsegtet, míg Victoriában az Oktatási Intézet diákjólét néven egy új módszertani tárgyat akkreditált, hogy kezelni tudja a tanárokkal szemben mutatkozó egyre komolyabb elvárást, miszerint rendelkezzenek ifjúsági segítői képesítéssel is. Mindezen túl pedig a 2005-ös Gyermekek-, ifjúsági és családtörvény megvalósításával megnő az ifjúsági segítők iránti igény, hiszen a törvény 75,17 millió dollárt rendel négy és féléves időtartamban a victoriái fiatalság körülményeinek javítására.

Hasonló hatást gyakorolt Victoriában a kilencvenes években hatályba lépett jelentéskötelezettségi törvény, hiszen azonnal hatalmas

igény mutatkozott a gyermekvédelmiek iránt. Nemrég pedig Victoria kormánya elrendelte, hogy minden önkormányzat alkalmazzon ifjúsági felelőst, aki a rendőrséggel együttműködne: nyilván itt is ifjúsági segítői diplomával rendelkezők jöhetnek szóba első körben.

Az elmúlt időszakban (2002-2007) emelkedtek az ifjúsági segítők munkalehetőségei, sőt, 2010-11-re további javulás várható. A DEWR szerint a belátható jövőben számos szegmensben fog igény mutatkozni ifjúsági segítők iránt, mint például közellátás, közigazgatás, civil szervezetek, közbiztonsági szolgálatok.

Ezen adatok az egyetemi eredményességi és a szektorprofil-mutatókkal összhangban azt mutatják, hogy a szakképzett ifjúsági segítők keresettek. És azokról a területekről még nem is beszéltünk, tanítás, közösségi, egészségügyi szolgáltatások, ahol szükség van nagyobb számú ifjúsági szakemberekre.

Egyre fontosabb szerepet kapnak az ifjúsági segítők a nem hagyományos ifjúsági munka területén, mert szaktudásuk alkalmassá teszi őket arra, hogy fiatalokkal működjenek együtt; egyre több ilyen szakembert alkalmaznak például az iskolák. Miközben ez azzal az előnnyel jár, hogy az ifjúsági segítség kiteljesedik az iskolában és egyéb területeken, nő a szakmát érő kihívások száma is.

Munkalehetőségek azon az öt területen jelentkezhetnek, amelyek az összes álláslehetőség 80%-át fogják adni 2010-11-ig. Ide tartozik az egészségügyi és a közösségi szolgáltatások szférája, ahol a szakdiplomás munkakeresők gyermekvédelmi, alkohol- vagy drogügyi előadói, kamasz segítői pozíciókban helyezkedhetnek el. Ettől a két területtől várják legkomolyabb növekedést munkaerőigényt szempontjából az elkövetkezendő öt évben (2.8%/év; 150 000 új munkahely öt év alatt).

Az általános vs. szakdiploma kérdéskör tekintetében pedig ma már világos, hogy a munkaadók szívesebben látnak szakdiplomával rendelkezőket a fent említett területeken.

Munkaadói preferenciák

A Szakképzési Kutatóintézet nemzeti központja (NCVER; Ausztrália oktatási és képzési szektorát érintő kérdések a végzettség és a munkaerő-utánpótlás tekintetében) szerint általános végzettségű diplomások iránt munkaadói részről nincs igény. Amire szükségük van, az egy-egy általános alapozóra épülő szakismeret/képzettség és -tudás. Ma már inkább konkrétan ifjúsági segítőket keresnek hirdetésekben, és nem általánosságban utalnak valamilyen, szélesebb értelemben vett, diplomási körre. Egyre inkább szükség van a hirdetések megfogalmazása szerint, konkrét „ügyek vitelének” képességére, tudni „mentorként” működni, és szintén sokszor szerepel elvárásként, hogy a jelentkező tudjon alkalmazkodni munkája során a gyermekek otthona adta keretekhez stb. A munkaadó tehát specifikusan inkább ifjúsági segítőket keres, és nem általánosabb végzettségű szociális munkásokat.

Az ifjúsági segítői munka megbecsültségéről

A fiatalok sajátos igényekkel, érdekekkel bírnak, amik lényegesen különböznek más csoportokéitól. Elsősorban ezért van szükség ifjúsági segítőik diplomás szakképzésére. Másként fogalmazva: miközben az ifjúság egy heterogén csoport a populáció egészén belül, az „ifjúság” mint státusz és tapasztalat többségük számára ugyanazokat a jelentéseket hordozza magában, közös élménnyé lesz. A fiatalok igényei és érdekei azonban vannak annyira szerteágazóak, hogy azok képviselését szakemberekre bízuk, akik tudásoknál fogva is képesek fiatalokkal dolgozni, aminek persze vannak etikai vonatkozásai is. Arra most nem vállalkozom, helyszűke miatt, hogy az ifjúság jellemző sajátosságait felvázoljam, erre megfelelő mélységű szakirodalom áll rendelkezésre.

Rengeteg 12-25 év közötti fiatal szembesül rá nézve hátrányos, sőt, előítéletes bánásmóddal. Ennek következményeképpen sokan szembesülnek alapvető, tartós egyenlőtlenségekkel, amelyek egyik forrása a szervezeti, intézményi alkalmazotti réteg, amelyekre jellemző, hogy rossz, nem igazolható sztereotípiák irányítják őket a fiatalokkal való érintkezés során. Az előítéletesség gyakran bújik meg a fiatalok életében tapasztalható nehézségek mélyén: olyan alapvető emberi jogokat is érint, mint a lakhatás, mozgásszabadság vagy munkavállalás.

A hatalomgyakorlás szempontjából is jelentős különbségek mutatkoznak a fiatalok rovására, elsősorban a demokratikus döntéshozatalban való részvétel, mozgás- és szólásszabadság terén.

Egyre égetőbb probléma a fiatalok nélkülszűk, nyomorgók számának emelkedése, miközben, az elmúlt húsz évben, egyre csökken a gyermekek, fiatalok számára fenntartott szolgáltatások száma a legtöbb fejlett országban.

Egyre komolyabb kormányzati odafigyelés mutatkozik a fiatalok abúzusában is. Ez mutatkozik meg egyértelműen Victoria állam gyermekbiztonsági bizottsági vezetője kijelentéseiben is, miszerint az ifjúságvédelmi, -segítői munka során semmiféle sérelem nem érheti a fiatalokat. Ezeket az elvárásokat nyilván közvetíteni kell az egyetemi hallgatók felé, hogy tisztában lehessenek későbbi munkájuk alapelveivel, különféle aspektusaival.

A téma fontosságát a nyolcvanas-kilencvenes években ismerték föl, amikor sorra derültek ki olyan ügyek, amelyekben fiatalok sérelmére követtek el bűncselekményeket (halált okozó gondatlanság, szexuális zaklatás, testi sértés stb.) hivatalos személyek szerte Ausztráliában. A probléma megelőzése természetesen különleges felelősséget ró az oktatás, kiválasztás folyamatában résztvevő személyekre, és egyre komolyabb hangsúlyt kap az ifjúsági segítőik etikai képzése, ami megalapozza a későbbi fiatal-segítői viszonyt.

Az ifjúsági segítői munka jövője Ausztráliában

Noha a szakterületnek komoly múltja van Ausztráliában, professzionalizációja még mindig nem történt meg. Míg az Egyesült Királyságban egy elkülönült szakmáról van szó saját szövetséggel és hagyománnyal, addig Ausztráliában csak a folyamat elején tartunk.

Az oktatás minőségének javítása szempontjából alapvető lenne egy akkreditációs joggal bíró szakszövetség létrejötte. Akkreditáció hiányában az ifjúsági segítőik képzése jelentős hátrányokkal szembesül. Nem lehet például megvonni az akkreditációt olyan, szorult anyagi helyzetben lévő egyetemektől, ahol veszélybe kerül a színvonal, illetve a képzést beolvasztják egy nagyobb programba.

Az elkülönült ifjúsági segítői képzési programok beolvasztásával veszélybe kerül a professzionalizáció folyamata, és egyre nehezebben tudja fölmutatni önmagát a szakterület a szociális munkával, gyermekvédelemmel stb. szemben. A professzionalizáció kísérletének sikere azon múlik, hogy mekkora az igény egy önálló szakmai szervezetre, szakemberekre.

Általános humán/szociális szolgáltatói programok beindítása mellett azon feltevés alapján kardoskodnak, hogy az ifjúsági segítői munka nem igényel sajátos szaktudást. A szakterület sajátosságainak persze nem mindig magától értetődőek - főleg munkaadói oldalon.

Ha azonban azt akarjuk, hogy az ifjúsági szektor szép jövő elé nézzen, elengedhetetlen magas színvonalú képzést biztosítani az ifjúsági segítőik számára.

Sok teendő mutatkozik az ifjúsági segítőik munkájának népszerűsítése terén - miben kü-

lönböznek s hogyan különböztethető meg más szociális segítői munkáktól. Ha a gyakorlatban kialakul a szakmára jellemző sajátos arculat, fontos, hogy az aktív ifjúsági segítőik megjelenhessenek az oktatási folyamatban tovább örökítve az általuk megteremtett szakmai identitást.

Végkövetkeztetések

Szakszövetség hiányában a szükséges alaptudásszint kiépítése, gyakorlati és szaktudás megszerzésének biztosítása jórészt azokra nehezedik, akik „pozícióban vannak, és meghatározhatják a képzés szerkezetét”. Ez természetesen nagyon nehéz ismerve az ausztrál felsőoktatás jelenlegi helyzetét. Erről alaposan értekeztem jelen írásban, miközben az oktatói kar mozgásterét is fölvezéltem: mit lehet tenni az oktatás színvonalának fönntartása érdekében. Ez igenis számít, ha komolyan vesszük az erős ifjúsági szektor vízióját, nemcsak azért, mert a jó szakemberekhez megfelelő mélységű előzetes képzés szükséges kitekintve későbbi munkájuk sajátosságaira, hanem azért is, hogy igényt tudjon tartani saját tudásbázisra, minőségi oktatásra, amik már régóta kritikus pontjai a professzionalizáció folyamatának.

Jegyzet

- 1 A tanulmány fordítását az Európai Ifjúsági Kutató-, Szervezetfejlesztő és Kommunikációs Központ támogatta. A fordítást Domokos Tamás író, műfordító készítette.

